

Obecnie znanych jest 18 czarnych dziur o masie gwiazdowej. Najbliższa z nich to V616 Monocerotis o masie $11 M_{\odot}$, znajdująca się 3500 lat świetlnych od Słońca. Szacunki sugerują, że w naszej Drozdzie Mlecznej mogą istnieć miliony czarnych dziur, ale obecnie nie są one „karmione” przez akreującą materię międzygwiazdową niezbędną do ich wykrycia.

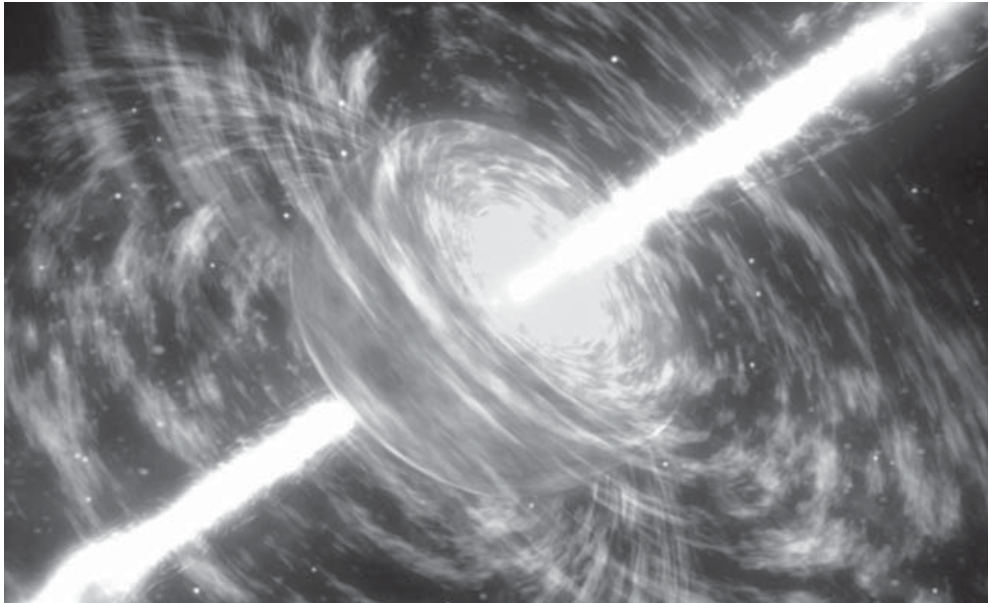
Dysk akrecyjny wokół czarnej dziury będzie wydawał się wizualnie zniekształcony z powodu uginania się światła przez wypaczoną przestrzeń w pobliżu horyzontu zdarzeń

HIPEROLBRZYMY (>50 $M_{\odot}$)

Zależność między masą a czasem życia ulega ogromnej zmianie dla gwiazd o masach powyżej $100 M_{\odot}$. W ciągu mniej niż 1 miliona lat gwiazda wyczerpuje swój wodór i w ciągu następnego miliona lat osiąga punkt, w którym następuje wybuch supernowej. Czas ten jest tak szybki, że gwiazdy te prawie zawsze można znaleźć wewnątrz

lub w pobliżu olbrzymich obłoków molekularnych, z których powstały. Gwiazda może być głęboko osadzona w obłoku i nawet nie być widoczna na optycznych długościach fal, ale może być wykryta jako intensywnie świecąca „gwiazda” w podczerwieni. Jeśli gwiazda wyrwała się z obłoku, towarzyszy jej rozległy obszar H II.

Hiperolbrzymy kontynuują i wzmacniają tendencję występującą w najbardziej masywnych gwiazdach typu O ($M = 20 M_{\odot}$). Ilość światła emitowanego przez ich powierzchnie jest tak intensywna, że ciśnienie promieniowania jest w stanie odepchnąć napływającą materię. Zewnętrzne warstwy wodoru są wyrzucane przez ciśnienie promieniowania, tworząc intensywne wiatry gwiazdowe.

Wizualizacja wybuchu wiązki promieniowania gamma. To zdarzenie może być obserwowane z Ziemi jako GRB, jeśli wiązki są skierowane dokładnie we właściwym kierunku

Gwiazdy te znane są jako gwiazdy Wolfa–Rayeta, a ich powierzchnie są bogate w hel i węgiel unoszone na powierzchnię z wewnętrznych stref spalania powłok. Temperatury powierzchniowe przekraczają sto tysięcy Kelwinów. Jako potężne źródła